

Akčný plán realizácie Východísk pre integráciu MRK na roky 2016-2017- správa o realizácii				
Priorita	Cieľ	Opatrenie	Zámer, plán	Spôsob realizácie v rokoch 2016-2017
PRIORITA 1: POSILŇOVAŤ SOCIÁLNU SÚDRŽNOSŤ OBYVATELSTVA KOŠICKÉHO KRAJA	Cieľ 1.1 Zvyšovať občiansku a komunitnú participáciu obyvateľov marginalizovaných rómskych komunít	Opatrenie 1.1.1 Podporovať rozvoj komunitnej sociálnej práce a komunitných centier	Realizovať pilotný projekt „Media Pro Roma“ – mediáciou k lepšiemu životu	V roku 2016 s cieľom podporiť ako koordinátor činnosť a spoluprácu komunitných centier bol referátom pre integráciu sociálne vylúčených komunít vypracovaný a podaný <u>v rámci grantového programu Hodina deťom, Nadácie pre deti Slovenska</u> , pilotný projekt s názvom „ MediaProRoma- mediáciou k lepšiemu životu “. Hlavným cieľom projektu bola podpora činnosti a spolupráce komunitných centier, ich sieťovanie, podpora spolupráce s miestnymi samosprávami, rozvoj zručností pracovníkov komunitných centier a samospráv v súvislosti so zlepšením práce s deťmi, klientmi komunitných centier. Projekt bol však v rámci hodnotiaceho procesu Nadácie pre deti Slovenska <u>vyhodnotený ako neschválený</u> , z toho dôvodu sa projekt nerealizoval a vyhradené finančné prostriedky v rozpočte KSK sa nečerpali. V roku 2017 z dôvodu absencie vhodnej výzvy, grantového programu nebol projekt aktualizovaný. V prípade nájdania potenciálnych zdrojov na realizáciu projektu z grantových či dotačných schém, bude projekt opätovne aktualizovaný a bude sa uchádzať o získanie finančných prostriedkov na jeho realizáciu.
			Pripraviť Memorandum o spolupráci medzi KSK a Rómskym vzdelávacím fondom	Na základe pracovných rokovaní so zástupcami <u>Rómskeho vzdelávacieho fondu</u> vzišiel návrh pripraviť spoločný pilotný projekt spolu s KSK , podpísať následne zmluvu o partnerstve a spolupráci pri realizácii pilotného projektu . <u>Rómsky vzdelávací fond</u> ako medzinárodná nezisková organizácia podporuje vzdelávanie rómskych detí formou štipendií, financovania nákladov na vzdelávanie od materskej školy až po vysokú školu- zabezpečiť tak kvalitné vzdelávanie Rómov, vrátane zblížovania vzdelávacích systémov. Podanie <u>spoločného Pilotného projektu Rómskeho vzdelávacieho fondu a Košického samosprávneho kraja</u> s názvom „ A good start- dobrý začiatok “ zameraného na podporu činnosti komunitných centier u vybraných partnerov, a možnosť uchádzať sa o finančné prostriedky na realizáciu plánovaných aktivít zo zdrojov Rómskeho vzdelávacieho fondu, ako aj zabezpečenie spolufinancovania projektu z rozpočtu bežných výdavkov programu Sociálne služby na rok 2017-2019 bolo <u>schválené v porade predsedu</u>

				<p>KSK dňa 15.12.2016.</p> <p>Projekt „A good start- dobrý začiatok“ bol podaný na hodnotenie v júni 2017, Radou Rómskeho vzdelávacieho fondu so sídlom v Budapešti vyhodnotený v októbri 2017 ako úspešný a schválený. Projekt je financovaný prevažne z rozpočtu Rómskeho vzdelávacieho fondu a spolufinancovaný pomernou časťou aj z rozpočtu Košického samosprávneho kraja ako vedúceho partnera v Košickom kraji s podieľaním sa vybraných partnerov na rozpočte projektu svojím spolufinancovaním. Projekt je riešený ako „pilotný projekt“, ktorý v prípade pozitívnych výsledkov je možné následne rozšíriť a financovať ďalšie komunitné centrá (ďalej len „KC“) v kraji. Partnermi projektu sa na základe výsledkov oficiálnej výzvy na predkladanie ponúk na partnerstvo v rámci pripravovaného spoločného Pilotného projektu Košického samosprávneho kraja a Rómskeho vzdelávacieho fondu vyhlásenej v marci 2017 po jej vyhodnotení stali 4 partneri: - mesto Rožňava, obec Prakovce, obec Plešivec a mesto Košice. Medzi vedúcim partnerom a partnermi sú podpísané „Partnerské dohody“, v ktorých sa partneri zaväzujú spolufinancovať plánované aktivity projektu vo výške 2000 EUR za každého partnera.</p>
			<p>Rozširovať partnerskú sieť komunitných centier KSK – pravidelné štvrt'ročné stretnutia</p>	<p>K 31.12.2017 je v Registri poskytovateľov sociálnych služieb KSK registrovaných 51 komunitných centier, z toho 47 v Košickom kraji a 4 mimo Košického kraja. V roku 2017 boli registrované 3 komunitné centrá (Bystrany, Nižná Slaná a Zemplínska Teplica) a vymazané 2 komunitné centrá (Dorka, OZ Dvere dokorán).</p> <p>V roku 2016 boli zorganizované 2 stretnutia „partnerskej siete komunitných centier“(13.4.2016 na Luniku IX., 22.9.2016 v KC v Iňačovciach). V roku 2017 boli zorganizované 2 stretnutia „partnerskej siete komunitných centier“(5.4.2017 a 5.9.2017-obe sa konali na Úrade Košického samosprávneho kraja.</p> <p>V marci 2017 bola vypracovaná „Zjednodušená príručka pre KC“ – odporúčania pre komunitné centrá v súvislosti s plnením ustanovení zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov, ktorá bola následne predstavená komunitným centrá na 6. stretnutí Partnerskej siete registrovaných komunitných centier dňa 5.4.2017. V lete 2017 bola vypracovaná „Metodika kontrolnej činnosti úrovne poskytovanej sociálnej služby v komunitných centrách“(oboznámenie komunitných</p>

				centier s vypracovanou metodikou- prehľadom kritérií, štandardov a indikátorov, ktoré tvoria Prílohu č. 2 Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách, a ktoré by mal každý registrovaný poskytovateľ sociálnej služby komunitného centra v zmysle štandardov kvality v sociálnych službách od 1.1.2019 spĺňať. Predstavenie metodiky bolo realizované na 7. stretnutí Partnerskej siete registrovaných komunitných centier, ktoré sa konalo dňa 5.9.2017).
			Identifikovať projektové zámery v spolupráci s komunitnými centrami (KC) a zriaďovateľmi KC – financovanie z prostriedkov Rómskeho vzdelávacieho fondu	<p>Projekt „A good start-dobry začiatok“ je riešený ako „pilotný projekt“, ktorý v prípade pozitívnych výsledkov je možné následne rozšíriť a financovať ďalšie komunitné centrá (ďalej len „KC“) v kraji. Pilotný projekt „<u>A good start- dobrý začiatok</u>“ svojou realizáciou umožní zlepšiť prístup a možnosť rómskych detí v predškolskom veku navštevovať integrované materské školy, ako aj zlepšiť kvalitu vzdelávania a prístup ku kvalitnému vzdelávaniu v predškolskom/školskom veku.</p> <p>Realizáciou aktivít schváleného 2 ročného pilotného projektu sa počas 24 mesiacov trvania projektu plánuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vybaviť partnermi prevádzkované komunitné centrá edukatívnymi hračkami, knihami a samotným vybavením miestností – hračkárň, čítareň (edukatívne hračky, výber ktorých odporúča RVF), a tak podporiť rozvoj, záujem o vzdelávanie ako u detí, ale aj za podpory ich rodičov poukázani na význam vzdelávania a možné výsledky – príklady dobrej praxe- rómskych detí, ktoré sú v dnešnej dobe už úspešní vysokoškooláci, absolventi štipendijných programov a úspešne pracujúci ľudia. - Vyškoliť a finančne podporiť personál partnermi prevádzkovaných komunitných centier - odborníčkou RVF vyškoliť personál KC - ako sa s hračkami „hrať“, „čítať knihy“- programy Your story a toylibrary - V partnermi prevádzkovaných komunitných centrách finančne podporiť deti navštevujúce KC resp. v domácom prostredí (prostriedky na školné, stravné, cestovné), aby navštevovali materskú školu –integrovanú materskú školu vo svojom okolí - pomocou testovania detí navštevujúcich KC formou testu IDELA, umožniť, aby talentované rómske deti boli prijaté do škôl, ktoré navštevujú spoločne majoritné i rómske deti, nie do špeciálnych škôl.

		Opatrenie 1.1.2 Zvýšiť zapojenie obyvateľov Košického kraja do dobrovoľníckych aktivít v oblasti sociálnych služieb krízovej intervencie-	Identifikovať projektové zámery v spolupráci s KC a zriaďovateľmi KC – financovanie z prostriedkov Rómskeho vzdelávacieho fondu- oblasť vzdelávania dobrovoľníkov	V rámci realizácie pilotného projektu „A good start-dobrý začiatok“ je možné vzdelávať aj dobrovoľníkov, ktorí by sa zapojili do projektu a vyškoliť ich na potrebné aktivity projektu. Po vyškolení by vykonávali činnosti v rámci aktivít podporených komunitných centier.
			Zriaďiť Regionálne centrum dobrovoľníctva	V roku 2016 vstúpil Košický samosprávny kraj na základe uznesenia Zastupiteľstva Košického samosprávneho kraja č. 367/2016 zo dňa 27.6.2016 do občianskeho združenia Dobrovoľnícke centrum Košického kraja (ďalej len „DCKK“). DCKK je v rámci kraja špecifickou organizáciou, ktorá sa zaoberá koordináciou a manažmentom dobrovoľníctva a je členom organizácie, ktorá združuje dobrovoľníctvo na národnej úrovni - Platformy dobrovoľníckych centier a organizácií so sídlom v Stupave. Košický samosprávny kraj zároveň vyššie uvedeným uznesením poskytol finančný príspevok na činnosť DCKK.
			Vytvoriť a podporovať dobrovoľnícke programy v komunitných centrách – spolupráca s KSK	V oblasti dobrovoľníctva Rómov pracujú dve organizácie, ktoré majú 10 – 15 rómskych dobrovoľníkov pre prácu s deťmi: <ul style="list-style-type: none"> • <u>Saleziáni Don Bosca</u> – rómski dobrovoľníci pomáhajú pri pravidelných aktivitách pre deti v komunitnom centre a pri vedení detského zboru- zúčastnili sa aj Týždňa dobrovoľníctva, konkrétne v komunitnom centre v Pavlovciach nad Uhom a Sečovciach • <u>Lod'ka nádeje</u> – odchovanci detského domova rómskeho etnika pomáhajú pri detských pobytoch a pomoci rodinám v núdzi. Dobrovoľnícke centrum Košického kraja v roku 2016 a 2017 komunikovalo opätovne s viacerými komunitnými centrami ako aj rómskymi organizáciami, či sociálne slabšími rodinami z rómskeho etnika. Cieľom je znova naštartovať program Big Brother a big sister v Košickom kraji. Tento program fungoval v kraji (najmä na Luniku IX) od roku 2006 do roku 2011. Ide o päťročný program, kde dobrovoľník pomáha jednému rómskemu dieťaťu od štvrtého do deviateho ročníka, pričom mu ukazuje voľnočasové aktivity, pomáha mu

				pri doučovaniu tak, aby sa dostali na stredné školy s maturitami.
			Zvýšiť úroveň poznatkov o prínosoch dobrovoľníctva pre služby krízovej intervencie-komunitné centrá a o manažmente dobrovoľníctva	<p>Informačné kampane, ktoré v rokoch 2016 a 2017 organizovalo Dobrovoľnícke centrum Košického kraja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kampaň na nových dobrovoľníkov v MHD v Košiciach – Kampaň každoročne k Týždňu dobrovoľníctva – Kampaň na nominácie k Oceňovaniu dobrovoľníkov – Kampaň k titulu Európskeho hlavného mesta dobrovoľníctva 2019 – Informačné kampane na sociálnych sieťach. <p>Cielené kampane prostredníctvom mailovej komunikácie s:</p> <ul style="list-style-type: none"> • komunitnými centrami • školami • samosprávami • workshopy v jednotlivých okresoch • prednášky na semináre organizované KSK.
	Cieľ 1.2.: Posilňovať regionálnu identitu rozvojom kultúrneho dedičstva	Opatrenie 1.2.1.: Podporovať udržiavanie kultúrnych tradícií a remesiel v MRK	Zvýšiť počet výchovných koncertov pre rómske etnikum	<u>Divadlo Romathan</u> -Realizácia výchovnej rozprávky Kuchtič HAM HAM v roku 2017
			Zvýšiť kvalitu vystúpení rómskeho divadla prostredníctvom zvyšovania manažérskych kompetencií vedenia divadla, zvyšovania umeleckých kompetencií súboru, zabezpečenia kvalitného	<u>Divadlo Romathan-</u> Angažovali umeleckú šéfkou pre zvýšenie kvality vystúpení. Podklady do správy poskytol odbor kultúry KSK, ktorý k danej problematike neuviedol ďalšie bližšie špecifikácie.

			divadelného zázemia vrátane priestorov a technického vybavenia	
			Prepojiť činnosti Divadla Romathan s poskytovaním sociálnych služieb	Zámer vytvorenia Rómskeho domu - centra uchovávaní, prezentácie a zveľaďovania rómskej kultúry a autentického umenia, ktoré by zároveň ako multifunkčný priestor umožňovalo rôzne formy ich rozvoja (divadlo, múzeum, vzdelávanie v oblasti rómskej hudby a tanca, sociálneho poradenstva a pod.). Zároveň by uskutočňovalo a koordinovalo kultúrne aktivity Rómov – jednotlivcov i komunit vrátane zabezpečenia spolupráce s inými inštitúciami na regionálnej, národnej i medzinárodnej úrovni. Zámer je zatiaľ v úrovni zámeru, ako deklaroval odbor kultúry KSK, ktorý poskytol aj podklady do vypracovania správy.
			Organizovať súťaže pre rómske deti v rôznych umeleckých žánroch	Kultúrne zariadenia pre kultúrnoosvetovú činnosť systematicky zapájajú do rôznych súťaží deti a mládež z rómskych komunit a realizujú aj samostatné podujatia na šírenie rómskej ľudovej kultúry. Patria sem súťaže so zameraním na folklór – hudbu, spev, tanec a širokú oblasť výtvarného umenia. Z veľkého množstva uskutočnených aktivít vyberáme len nosné: Kultúrne centrum Medzibodrožia a Použia - Konali sa súťaže tvorivosti pre mládež na krajskom festivale RK Mulatos Romale, Kráľovský Chlmec. Malé čierne oči – súťaž výtvarných prác v rámci festivalu rómskej kultúry Mulatos Romale; V r. 2017 sa do súťaže zapojilo 11 škôl so 105 výtvarnými prácami; Spišská knižnica sa lektorsky, dramaturgicky a organizačne podieľa na usporadúvaní krajských a celoslovenských kôl festivalu Gaňova Tarnava pre žiakov špeciálnych škôl s mentálnym postihnutím s majoritnou účasťou rómskych účinkujúcich recitátorov. Podujatie sa konali v priestoroch Spojenej školy špeciálnej na Fabíniho 1 Spišská Nová Ves. Zemplínska knižnica Gorazda Zvonického v Michalovciach - organizovaná súťaž v recitácii poézie a prózy pre rómskych žiakov Domovacky recitátor. Múzeum a Kultúrne centrum južného Zemplína - Vesmír očami detí, Sväté trojhviezdie.; Kultúrne centrum Údolia Bodvy a Rudohoria -Vesmír očami detí ; Zemplínske osvetové stredisko - Romane čercheňa – Rómske hviezdy –

				výstava výtvarných prác s prezentáciou rómskych umelcov;
			Organizovať výstavy a prehliadky	<p>Kultúrne centrum Medzibodrožia a Použia -Realizovaná výstava "Farebný svet čiernych očí", street art, kresba, maľba v rámci krajského festivalu RK Mulatos Romale, Kráľovský Chlmec</p> <p>Gemerská knižnica Pavla Dobšinského v Rožňave -1.6-29.6.2016 - Zrealizovaná výstava výtvarnej tvorby Ondrej Rusó</p> <p>Banické múzeum-</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prehliadky stálych expozícií, ako aj Galériu Banického múze v Rožňave pravidelne navštevujú aj základné školy s vysokým percentom rómskych žiakov /využívajú možnosť platenia kultúrnymi poukazmi/ - Pri príležitosti <i>Medzinárodného dňa detí</i> múzeum umožnilo deťom voľný vstup do stálych expozícií vrátane galérie – boli pozvané aj základné školy s vysokým percentom rómskych žiakov - <i>Andrássyho deň II.</i> - Na príprave a realizovaní podujatia sa podieľali Združenie Slovenská železná cesta, Banické múzeum v Rožňave, Združenie banických spolkov a cechov na Slovensku, Mesto Rožňava a Gemerský banický spolok Bratstvo. Cieľom podujatia bolo oživenie záujmu širokej verejnosti, hlavne mládeže o históriu Gemera, pripomenutie si tradícií baníctva a železiarstva, ako aj propagácia regiónu. Podujatie navštívilo viacero základných škôl z Rožňavy a okolia s vysokým percentom rómskych žiakov /napr. Spojená ZŠ Z. Fábryho v RV, ZŠ Krásnohorské Podhradie, ZŠ Gemerská Poloma, atď./ <p>Zemplínska knižnica Gorazda Zvonického v Michalovciach - Ilustrátorský Olymp;- Staré tlače z fondu ZM Michalovce;- Kaleidoskop.</p> <p>Súčasťou súťaží v rámci záujmovo-umeleckej činnosti sú aj výstavy, napr.:</p> <p><u>Múzeum a Kultúrne centrum južného Zemplína</u> Deti deťom - regionálna výstava žiakov špeciálnych škôl;</p> <p><u>Kultúrne centrum Medzibodrožia a Použia</u> - výstava k súťaži Vesmír očami detí;</p> <p><u>Kultúrne centrum Údolia Bodvy a Rudohoria</u> Malé čierne oči výstava výtvarných prác na festivale rómskej kultúry Mulatos Romale; Realizované aktivity v MŠ Medzev – elokovanom pracovisku</p>

				<p>v Rómskej osade: Staň sa ilustrátorom; <u>Východoslovenská galéria Košice</u> výstava: Vypovedaní – Cigáni v slovenskom výtvarnom umení 19. a 20. Storočia, vernisáž výstavy: 12.10.2017, ukončenie výstavy: 28.1.2018 <u>Knižnice</u> Knižnice v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK realizujú výstavy rôznych typov, a nerozlišujú cieľovú skupinu, keďže väčšina výstav je pre širokú verejnosť.</p>
			Výskum tradičnej rómskej ľudovej kultúry podľa územnej pôsobnosti- tvorba databáz rómskej ľudovej kultúry	<p><u>Gemerské osvetové stredisko-</u>V sledovanom období zabezpečovalo Digitalizáciu gemerských rómskych čardášov ; v rámci tohto projektu vznikol vzdelávací audiovizuálny materiál s vytvorením štyroch choreografií z vybraných lokalít.</p>
			Organizovať letné tábory pre rómske deti	<p><u>Kultúrne centrum Abova-</u> Integrovaný tábor Šukar dživipen v Herľanoch pre rómske deti z obcí regiónu (august 2017).</p>
			Tvorivé dielne v rôznych oblastiach pre rómske deti	<p>Banické múzeum Pre základné školy s vysokým percentom rómskych žiakov múzeum prispieva pravidelným zorganizovaním výjazdových tvorivých dielní /tvorivé dielne boli uskutočnené priamo na školách – v roku 2016 na ZŠ Štítnik/. - <i>Nedeľné zábavky pre deti s rodičmi</i> – túto špeciálnu nedeľnú aktivitu zameranú na rodiny pravidelne navštevuje aj skupina detí z detského domova. - V Galérii BM sú pravidelne organizované tvorivé dielne venované rôznym umeleckým témam, viažucim sa na naše krátkodobé výstavy alebo k najväčším sviatkom /veľkonočným a vianočným/. Tieto TVD pravidelne navštevujú základné školy s vysokým percentom rómskych žiakov. <u>Prostredníctvom dotačného systému FPU</u> múzeum zorganizovalo v roku 2016 už 5. ročník <u>Živého múzea pre deti</u>, ktoré sa tento krát sústredilo na zaujímavý svet gemerských košíkárov pod názvom <i>Živé múzeum V. – úžitkové ľudové umenie košíkárov na Gemeri</i>, aby deti mohli nahliadnuť do ich života a tvorby /odborná prednáška o histórii a súčasnosti košíkárstva na Gemeri, premietnutie krátkeho dokumentárneho filmu o tradičnej výrobe košíka z lubov, výstava zbierkových predmetov z fondov Banického múzea</p>

			<p>i zo zbierok súkromných inštitúcií a remeselníkov, ukážka výroby prúteného košíka vlastná výroba košíkov a iných malých predmetov podľa zručností detí, náučné hry/. Podujatie navštívilo viacero základných škôl z Rožňavy a okolia s vysokým percentom rómskych žiakov /napr. Spojená ZŠ Z. Fábryho v RV, ZŠ Štítnik, atď./</p> <p>Múzeum Spiša- zrealizovalo celkom 41 kultúrno-vzdelávacích aktivít s počtom 1381 detí, aj MRK. Išlo o aktivity: Remeselnícky týždeň, Veľkonočná dielňa, vzdelávacie programy – Deň Zeme, Pavúky, Šelmy, zážitkové podujatia – dramatizované rozprávky, Vianoce v múzeu.</p> <p>Zemplínska knižnica v Trebišove- organizuje čitateľské dielne pre deti z rómskych komunit, kde sa deti zoznamujú s príbehmi v slovenčine i rómčine. Prostredníctvom detského vnímania uplatňujú svoju fantáziu a cit pre farby rodiace sa z vášne a túžby vo výtvarnom prejave.</p> <p>Spišská knižnica dvakrát v roku usporadúva exkurzie spojené so zážitkovým čítaním pre žiakov Základnej školy v Bystranoch, v ktorej je zhruba 90 percent rómskych detí. Informačnú výchovu a zážitkové čítanie pripravuje knižnica dva razy ročne pre deti z Krízového strediska Alžbetka v Spišskej Novej Vsi a detského domova v Spišských Vlachoch. Ide o zariadenia s výraznou dominanciou rómskej klientely.</p> <p>Zemplínska knižnica Gorazda Zvonického v Michalovciach-Organizované tvorivé dielne, literárne tvorivé dielne, dramatizované a zážitkové čítania. Tvorivé dielne zabezpečujú kultúrne zariadenia pre osvetovú činnosť vo väčšine prípadov ako sprievodné podujatia na festivaloch, súťažiach, ale aj osobitne ako tematické tvorivé činnosti pre deti z MŠ a ZŠ k rôznym sviatkom (maľovanie kraslíc, vianočné výzdoby, vinobranie pod.)</p> <p><u>Zemplínske osvetové stredisko-</u> čo chcel Bahram V. od Šankala – predstavenie živej kultúry s tvorivými dielňami v rómskych komunitách – pre deti a mládež z rómskych osád (sept.-okt.2017).</p> <p><u>Kultúrne centrum Údolia Bodvy a Rudohoria</u> Spoznávajme sa a učme sa hrou - tvorivé dielne pre detí z národnostne miešaného územia vo Hvezdárni v Medzeve</p> <p><u>Knižnice</u> -Knižnice v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK realizujú tvorivé dielne na rôzne zamerania, nerozlišujú cieľovú skupinu, keďže väčšina z nich je pre širokú verejnosť.</p>
--	--	--	--

			Organizovať rómske festivaly a prehliadky tradičného rómskeho ľudového umenia	Kultúrne centrum Medzibodrožia a Použia -Organizovaný celokrajský festival tradičnej RK Mulatos Romale – prehliadka tanečných a hudobných skupín a jednotlivcov, spojená s prezentáciou ostatných žánrov tradičného umenia. Festival rómskej kultúry Mulatos Romale bol v roku 2017 realizovaný v Kráľovskom Chlmci s prezentáciou tradičného ľudového umenia cez hudbu, spev, tanec, hovorené slovo, predvádzanie remesiel s veľkým úspechom (viac vid' nižšie).
	Cieľ 1.2.: Posilňovať regionálnu identitu rozvojom kultúrneho dedičstva	Opatrenie 1.2.2.: Zvýšiť povedomie a hrdosť na kultúrne dedičstvo u všetkých obyvateľov kraja, s dôrazom na zvýraznenie prínosu rómskych komunít	Zvýšiť počet prezentácií rómskych tradícií, nielen pre rómske etnikum- vytvoriť projekty prezentácie rómskej kultúry pre majoritu	<p>Divadlo Romathan-</p> <ul style="list-style-type: none"> - V dramaturgickom pláne zahrnuli divadelnú inscenáciu, ktorá prezentuje a pripomína zabudnuté rómske tradície a zvyky. - Skvalitnili prezentačnú činnosť divadla –vylepšený marketing divadla a špeciálne hudobnej zložky divadla - Rozšírili prezentáciu prostredníctvom internetu, sociálnych sietí s uverejňovaním ukážok z hudobnej tvorby divadla <p>Bábkové divadlo v Košiciach</p> <p>Divadlo nediferencuje návštevníka na svojich podujatiach. Program a pozvánky na podujatia, ktoré Bábkové divadlo v Košiciach organizuje dostávajú všetky inštitúcie, vrátane inštitúcií podporujúcich MRK skupiny. Z celkového počtu návštevníkov tvoria MRK skupiny približne 5%. Okrem vyššie spomínaného dostávajú MRK skupiny zvlášť informácie o bezplatných podujatiach organizovaných divadlom.</p> <p>Verejná knižnice Jána Bocatia v Košiciach -bolo zrealizovaných 25 podujatí zameraných na marginalizované rómske komunity. Všetky sa uskutočnili v pobočke knižnice v Mestskej časti Košice-Šaca, kde je zastúpenie MRK vysoké. Podujatia boli venované čitateľskej gramotnosti a literárnym hodinám v priestoroch knižnice.</p> <p>Hvezdáreň v Michalovciach nerobila a ani neplánuje robiť programy len pre Rómov. Nesleduje a neevduje účastníkov podľa národností a etnika, programy sú pre všetkých obyvateľov kraja.</p> <p>Divadlo Romathan- Zrealizované, podané žiadosti o dotáciu na projekt – prezentácia rómskych tradícií</p> <p>Kultúrne centrum Medzibodrožia a Použia</p> <p>V r. 2017 sa konal festival rómskej kultúry Mulatos Romale s celokrajským významom v priestoroch amfiteátra v Kráľovskom Chlmci. Do organizácie festivalu sa zapojili všetky kultúrne zariadenia pre osvetovú činnosť</p>

				<p>v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK a takto bola prezentovaná pestrá štruktúra rómskej kultúry zo všetkých regiónov kraja. V programe vystúpili o. i.: LH Rozmaring Čoltovo; FS Luna Kecerovce; TK Hopsáčík a Talentík Michalovce; FS Mladosť Slovenské Nové Mesto; TS Terno Save Kráľovský Chlmec; Tokajská cimbalovka Trebišov ako aj Divadlo Romathan z Košíc. Podujatie bolo určené pre širokú verejnosť; zúčastnilo sa na ňom s odhadom 1 300 divákov, vrátane majority.</p> <p>Kultúrne centrum Abova-Hudobné tradície Abova – vzdelávací seminár so zameraním na uchovanie a odovzdávanie tradícií hudobného folklóru regiónu Abova, ktorého predstaviteľom je rodák zo Sene Gejza Potta, považovaný za husľového majstra.</p>
			Skvalitniť prezentačnú činnosť divadla - zlepšiť marketing divadla a špeciálne hudobnej zložky	<p>Divadlo Romathan- vytvorená nová webová stránka v roku 2017, práca so sociálnymi sieťami, práca s hudobnou zložkou sa realizuje.</p>
			Organizovať rómske festivaly a prehliadky tradičného rómskeho ľudového umenia	<p>Kultúrne centrum Medzibodrožia a Použia -zorganizovaný celokrajský festival tradičnej RK Mulatos Romale – prehliadka tanečných a hudobných skupín a jednotlivcov, spojená s prezentáciou ostatných žánrov tradičného umenia.</p> <p>Kultúrne centrum Medzibodrožia a Použia- Originálny projekt financovaný z rozpočtu KSK Mulatos Romale bol zrealizovaný v hlavnej garancii Kultúrneho zariadenia Medzibodrožia a Použia v Kráľovskom Chlmcí. Základnými piliermi prezentácie rómskej kultúry boli: súťaž výtvarných prác Malé čierne oči a výstava výtvarných prác; prezentácia tradičných rómskych remesiel (košíkárstvo, korytárstvo, výroba valkov, výroba kief a štetcov); a hlavný hudobno-tanečný program s rôznorodou prezentáciou rómskej kultúry z KSK;</p>
			Spolupracovať s tretím sektorom na kultúrnych aktivitách	<p>Kultúrne centrum Medzibodrožia a Použia -pri organizovaní festivalu Mulatos Romale spolupracujú s občianskym združením Romov z Kráľovského Chlmca.</p> <p>Zariadenia pre kultúrno-osvetovú činnosť spolupracujú s tretím sektorom (v oblasti MRK)napr.:</p> <p>Gemerské osvetové stredisko OZ Farebný svet, Plešivec</p>

				<p>Združenie Rómov SCARELAT v Slavci OZ Rómov Slavec OZ Spoločný život na Slovensku, Čoltovo; <u>Kultúrne centrum Abova</u> FS Luna z Keceroviec <u>Kultúrne centrum Medzibodrožia a Použia</u> Združenie Rómov Kráľovský Chlmec</p> <p>Spolupráca spočíva v poskytovaní odbornej metodickéj pomoci pri realizácii aktivít.</p> <p>Kultúrne zariadenia spolupracujú aj s Múzeom kultúry Rómov v Martine. Napr.. Gemerské osvetové stredisko poskytlo im digitalizované materiály Cigánske tance na Gemerí s cieľom realizácie kultúrneho programu o Rómoch.</p>
	<p>Cieľ 1.3.:</p> <p>Posilňovať spoluprácu regionálnej samosprávy, obcí, komunitných centier a iných inštitúcií v oblasti legislatívy riešajúcej marginalizované rómske komunity</p>	<p>Opatrenie 1.3.1.:</p> <p>Iniciovať legislatívne zmeny v legislatíve riešajúcej marginalizované rómske komunity</p>	<p>Pripraviť v spolupráci s obcami, komunitnými centrami a inými inštitúciami návrhy na zmeny legislatívy (napr. v oblasti predškolskej výchovy, adresnosti sociálnych dávok, štandardov bývania, úžery....)</p>	<p>Zo strany odboru sociálnych vecí a zdravotníctva bol pripravený a zaslaný list na Implementačnú agentúru Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR so Žiadosťou o zosúladienie pripravovanej aktualizácie Štandardov komunitných centier s podmienkami kvality poskytovaných sociálnych služieb podľa Prílohy č.2 Zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov. Táto požiadavka vyplynula z pravidelných stretnutí siete komunitných centier Košického kraja - v snahe byť nápomocný komunitným centrom pri vykonávaní ich činností, <u>implementovaní podmienok hodnotenia kvality sociálnej služby v podmienkach komunitného centra.</u></p> <p>Súčasne Úradu splnomocnenca vlády SR pre marginalizované rómske komunity bol adresovaný list so žiadosťou o vzájomnú spoluprácu a získanie informácií zo strany Úradu splnomocnenca vlády o projektoch, ktoré sa v našom samosprávnom kraji realizujú a implementovali sa v oblasti marginalizovaných rómskych komunit v období rokov 2007-2017. Bola vypracovaná <u>Zjednodušená príručka pre komunitné centrá</u>- odporúčania pre činnosť komunitných centier so zreteľom na plnenie podmienok hodnotenia kvality sociálnej služby v podmienkach komunitného centra.</p>
			<p>Vypracovať Situačnú analýzu vybraných obcí v KSK s prítomnosťou</p>	<p>Situačná analýza nebola v rokoch 2016-2017 vypracovaná. Vypracovanie situačnej analýzy vybraných obcí bude realizované v Akčnom pláne realizácie Východísk na roky 2018-2020.</p>

			MRK- v spolupráci s obcami, KC, terénnymi sociálnymi pracovníkmi (napr. údaje o nelegálnej práci, úžere, predškolskej výchove)	
PRIORITA 2: ZNIŽOVAŤ MIERU CHUDOBY A NEZAMESTANOSTI V MARGINALIZO- VANÝCH RÓMSKYCH KOMUNITÁCH	Cieľ 2.1. Vytvárať pracovné miesta na regionálnom a lokálnych trhoch práce	Opatrenie 2.1.1.: Overiť funkčnosť modelu družstevného/sociál- neho podniku v KSK		Bude realizované v Akčnom pláne realizácie Východísk na roky 2018-2020. Dobrovoľnícke centrum Košického kraja sa snaží realizovať aktivity na to, aby sa najmä rómske dievčatá a mladé ženy zapájali do dobrovoľníckych aktivít, na základe ktorých by vedeli motivovať iné rómske ženy a vytvárať si s nimi vlastné sociálne podniky (šicie dielne, komunitné záhrady a podobne). Ide o aktivitu, ktorú by sme naplno v jednotlivých oblastiach kraja chceli rozvinúť v rokoch 2018 a 2019, pričom by tieto rómske podniky pomohli aj pri rozvoji regionálnych ciest (Spišskej, Gemerskej, Zemplínskej, Tokajskej).
	Cieľ 2.2.: Vytvoriť podmienky pre postupné znižovanie miery zadlženosti MRK	Opatrenie 2.2.1.: Zvýšiť mieru finančnej gramotnosti obyvateľov MRK	Realizovať Pilotný projekt „Media Pro Roma“ – mediáciou k lepšiemu životu V spolupráci s komunitnými centrami identifikovať potrebu klientov KC v oblasti finančnej gramotnosti- projektové zámery za KC	Projekt bol v rámci hodnotiaceho procesu Nadácie pre deti Slovenska <u>vyhodnotený ako neschválený</u> , z toho dôvodu sa projekt nerealizoval a vyhradené finančné prostriedky v rozpočte KSK sa nečerpali. Zriaďovatelia komunitných centier (obce, mestá, neziskový sektor, cirkev) boli prostredníctvom stretnutí partnerskej siete komunitných centier v KSK, ako aj zaslaním informácií mailovou formou členom databázy kľúčových inštitúcií pôsobiacich v oblasti sociálne vylúčených komunit v KSK i databázy registrovaných KC v KSK, informovaní o možnosti z prostriedkov Nadácie pre deti Slovenska podporiť projekty finančnej gramotnosti v komunitných centrách, obciach, mestách a pod. Momentálne nie sú KC zapojené do projektov finančnej gramotnosti.

			Iniciovať zapojenie KC do projektu Školy rodinných financií- prvý komunitný projekt finančného vzdelávania na Slovensku akreditovaný MŠ SR	Zriaďovateľom komunitných centier (obce, mestá, neziskový sektor, cirkev) boli zaslané informácie o možnosti zapojenie sa KC do projektu Školy rodinných financií mailovou formou – možnosť z prostriedkov Nadácie pre deti Slovenska podporiť projekt školy rodinných financií v komunitných centrách, obciach, mestách a pod.
			Finančné vzdelávanie formou zážitku v ohrozených komunitách- projekt KSK	Zriaďovateľom komunitných centier (obce, mestá, neziskový sektor, cirkev) boli zaslané informácie o možnosti zapojenie sa KC do projektu Školy rodinných financií mailovou formou – možnosť z prostriedkov Nadácie pre deti Slovenska podporiť projekt školy rodinných financií, finančného vzdelávania v komunitných centrách, obciach, mestách a pod. <u>Súčasne v rámci grantového programu Hodina deťom, Nadácie pre deti Slovenska bol podaný KSK pilotný projekt s názvom „MediaProRoma- mediáciou k lepšiemu životu“.</u> Jedným z cieľov projektu bolo aj finančné vzdelávanie rodičov detí navštevujúcich vybrané komunitné centrá – ako hospodáriť s finančným rozpočtom. Projekt nebol schválený.
		Opatrenie 2.2.2.: Vytvoriť regionálny mikrofinančný program zameraný na poskytovanie pôžičiek pre riešenie dôsledkov nepredvídaných životných udalostí rodín v segregovaných rómskych komunitách		Bude realizované v Akčnom pláne realizácie Východísk na roky 2018-2020.

	Cieľ 2.3.: Podporovať rozvoj terénnej sociálnej práce a služieb krízovej intervencie		Zvýšiť povedomie o potrebe a možnostiach terénnej sociálnej práce a službách krízovej intervencie pre miestnu samosprávu (obce, mestá...)- organizácia informačných stretnutí pre miestnu samosprávu	Prostredníctvom stretnutí partnerskej siete komunitných centier v KSK boli zriaďovatelia komunitných centier (obce, mestá, neziskový sektor, cirkev) informovaní o prebiehajúcich i pripravovaných národných projektoch: Terénna sociálna práca v obciach I.; Podpora vybraných sociálnych služieb krízovej intervencie na komunitnej úrovni, projektoch v rámci balíčka „take away“, zameraných na podporu terénnej sociálnej práce, komunitných centier.
			Zvýšiť povedomie o možnostiach financovania terénnej sociálnej práce a služieb krízovej intervencie zo zdrojov EÚ fondov na roky 2016-2020 pre miestnu samosprávu- národné projekty	<p>Vypracovaný leták s názvom „<u>Aktuálne možnosti podpory marginalizovaných rómskych komunit – zdroje národné a EÚ</u>“, ktorý v prehľadnej forme predstavuje zriaďovateľom poskytovateľom sociálnych služieb krízovej intervencie v kraji aktuálne dotačné možnosti z európskych fondov 2014-2020. Leták je aktualizovaný na polročnej báze, bude zverejnený na web stránke Úradu Košického samosprávneho kraja, v časti sociálny odbor, odsek sociálne vylúčené komunity a pravidelne aktualizovaný, <u>Aktualizovaná databáza kľúčových inštitúcií pôsobiacich v oblasti sociálne vylúčených komunit v KSK</u> (podľa oblasti pôsobenia, podľa typov inštitúcií, podľa okresov)</p> <p><u>Aktualizovaná databáza registrovaných KC v KSK</u></p> <p><u>Monitoring a zasielanie aktuálnych a relevantných informácií členom databáz</u>(oblasť finančnej podpory z národných zdrojov, fondov EÚ, komunitných programov, nadačných možností zamerané na oblasť služieb krízovej intervencie.</p>
			Podporovať a iniciovať u miestnej samosprávy, tretieho sektora	Poskytovanie konzultácií (osobných, telefonických, mailových) a poradenstiev pre potenciálnych žiadateľov z kraja týkajúcich sa podmienok a postupu registrácie komunitných centier, možností finančnej podpory z národných zdrojov, z fondov EÚ pre projekty zamerané na oblasť riešenia problematiky sociálne vylúčených komunit v kraji- komunitných centier, terénnej sociálnej

			registráciu a poskytovanie terénnych sociálnych služieb a služieb krízovej intervencie-konzultácie a poradenstvo v tejto oblasti	práce, služieb krízovej intervencie, ako aj ďalších sociálnych služieb- denné stacionárne a pod. K 31.12.2017 bolo poskytnutých 80 osobných, mailových telefonických konzultácií. Tak ako to bolo v roku 2016, tak aj v roku 2017 je možné konštatovať, že konzultácie boli v roku 2017 smerované k registrácii predovšetkým denných stacionárov, opatrovateľskej služby, prepravnej služby, terénnej služby krízovej intervencie.
PRIORITA 3: ROZVÍJAŤ PREVENCIU SOCIÁLNO- PATOLOGICKÝCH JAVOV V MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKÝCH KOMUNITÁCH	Cieľ 3.1.: Vytvoriť systém vzdelávania a uvádzania na trh práce žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia	Opatrenie 3.1.1.: Zvýšiť úspešnosť žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia pri ukončovaní štúdia na stredných školách	Analyzovať stav vzdelávania žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, predovšetkým Rómov v elokovaných pracoviskách SOŠ	<p>Odbor školstva KSK zaviedol podrobnejšiu analýzu žiakov v dvojročných odboroch štúdia (žiaci elokovaných pracovísk v obciach pri SOŠ a žiaci SOŠ priamo v priestoroch v sídlach škôl), v ktorých sa vzdelávajú žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia (ďalej len SZP), predovšetkým Rómovia v školskom roku 2016/2017. Uvedené výsledky budú slúžiť v ďalšom období na porovnanie stavu a vývoja vzdelávania žiakov zo SZV v nasledujúcich školských rokoch. Zároveň budú prijímané opatrenia pre žiakov SZP, ktoré budú smerované k zvyšovaniu vzdelania v tejto skupine obyvateľstva a k znižovaniu počtu žiakov, ktorí predčasne opúšťajú školský systém. V 2-ročných odboroch bolo spolu klasifikovaných 1397 žiakov. Z celkového počtu žiakov neprospero celkom 176 žiakov, čo predstavuje 12,6 %. Najviac žiakov neprospero na SOŠ v Moldave nad Bodvou - 75 žiakov, čo predstavuje 33,4 % z počtu žiakov školy.</p> <p><u>Identifikované oblasti problémov:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Problémom pri vzdelávaní žiakov zo SZP, predovšetkým Rómov je aj tá skutočnosť, že na ZŠ sú títo žiaci často zaradovaní do špeciálnych tried ZŠ počas 1. stupňa ZŠ, čo im znemožní pokračovať v dvojročných odboroch v elokovaných pracoviskách na SOŠ, ktoré sú zriaďované priamo v obciach. Pre tieto skupiny je priama dostupnosť vzdelania veľmi dôležitá, nakoľko Rómovia z osád nie sú ochotní za vzdelaním cestovať. 2. Po ukončení dvojročného štúdia žiaci často končia na úradoch práce bez zamestnania. Tu je potrebná aj pomoc zo stany štátu zriaďovaním chránených dielní v obciach pre absolventov tak, aby získali prax v odbore a sociálne a pracovné návyky, čím sa zvýši zamestnateľnosť absolventa na trhu práce. 3. Pri otváraní učebných 3-ročných odborov zo strany KSK vznikol

				<p>problém so zabezpečením priestorového a materiálno-technického vybavenia, ktoré musí odpovedať Normatívu materiálno-technického a priestorového zabezpečenia pre učebný odbor schválený MŠVVaŠ SR. Obce nedisponujú budovami, ktoré by boli vhodné pre vzdelávanie, ZŠ sú preplnené práve tam, kde je populácia Rómov vysoká.</p>
			<p>V rámci workshopov na SOŠ s elokovanými pracoviskami zabezpečiť propagáciu úspešných metód a foriem práce so žiakmi zo sociálne znevýhodneného prostredia a príkladov dobrej praxe</p>	<p>Pozitívnu motiváciu pre žiakov je prezentácia ich výsledkov prác na dňoch otvorených dverí SOŠ, pri ktorých sú zriadené elokované pracoviská v obciach a prezentácie tvorivosti a zručností ako sú Mosty bez bariér:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podujatie, ktorého hlavným motívom je stavanie mostu medzi zdravými, zdravotne znevýhodnenými deťmi a aj deťmi zo SZP. V poradí ôsmy ročník bol 14. septembra 2016 v Pribeníku na SOŠ, deviaty ročník bol 20. septembra 2017. Celkom sa prezentovalo 48 stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK, 6 špeciálnych škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Okresného úradu v Košiciach a 5 domovov sociálnych služieb KSK. Na prezentačnej aktivite sa prezentujú odbory a výrobky práce žiakov SŠ – učebných a študijných odborov, špeciálnych SŠ a súčasťou je spoločný kultúrny program. Podujatie je určené pre širokú verejnosť ľudí a predovšetkým pre žiakov základných škôl, ako motivácia pre získanie pozitívneho vzťahu ku vzdelávaniu a povolaniam. - Ďalšou aktivitou je „Správna voľba povolania – príležitosť k úspechu“ – aktivita v rámci ktorej sa prezentujú študijné a učebné odbory predovšetkým stredných odborných škôl v územnej pôsobnosti kraja, kde ako súčasť školy sú účastníkmi aj žiaci dvojročných odborov elokovaných pracovísk. Jej šiesty ročník sa konal v dňoch 11. – 18. 10.2016 v priestoroch SOŠ na Ostrovskeho v Košiciach. Siedmy ročník sa konal v 24.10. – 27.10.2017. Súčasťou sú workshopy, prezentácie odborov a výstavy prác žiakov v mestách kraja: v Košiciach, v Michalovciach, v Gelnici, v Rožňave a v Spišskej Novej Vsi. Cieľom je prezentovať nielen novo zaradené odbory na SŠ, ale zároveň pre skupinu odborníkov pripraviť odborné témy: rozvoj odborného vzdelávania v kraji, rozvoj vzdelávania pre žiakov zo SZP, strategické zámery KSK, požiadavky zamestnávateľov na odborné zručnosti absolventov, atď.

		Opatrenie 3.1.2.: Podporovať vytvorenie siete spolupracujúcich partnerov s cieľom zvýšenia uplatniteľnosti absolventov po ukončení štúdia na trhu práce	Vytvoriť pracovnú skupinu pre vzdelávanie žiakov zo soc. znevýhodneného prostredia	Stredné odborné školy s elokovanými pracoviskami v prvom kroku začali spoluprácu na úrovni obcí, v ktorých majú zriadené elokované pracoviska. Na tejto úrovni v rámci prípravy na povolanie sa vykonávajú počas odbornej praxe stavebné a iné činnosti na základe dohody pre obce. Ďalším krokom bude hľadanie možností na výrobné programy pre žiakov elokovaných pracovísk a hľadanie ďalších potenciálnych partnerov – ÚPSVaR a zamestnávateľov.
	Cieľ 3.2.: Podporovať aktívne trávenie voľného času detí a mládeže v MRK	Opatrenie 3.2.1.: Vytvárať animačné programy v spolupráci s rodičmi detí v MRK	Tvorba animačných programov v KC, spolupráca s miestnou samosprávou, školami, kultúrnymi osvetovými strediskami KSK	V oblasti dobrovoľníctva Rómov pracujú dve organizácie, ktoré majú 10 – 15 rómskych dobrovoľníkov pre prácu s deťmi: <ul style="list-style-type: none"> • Saleziáni Don Bosca- rómski dobrovoľníci pomáhajú pri pravidelných aktivitách pre deti v komunitnom centre a pri vedení detského zboru- zúčastnili sa aj Týždňa dobrovoľníctva, konkrétne v komunitnom centre v Pavlovciach nad Uhom a Sečovciach. • Loďka nádeje – odchovanci detského domova rómskeho etnika pomáhajú pri detských pobytoch a pomoci rodinám v núdzi. Každoročne sa realizujú letné tábory pre deti z rómskej komunity a taktiež sa spolupracuje s organizáciami podporujúcimi vzdelávanie a prácu s rómskymi rodinami. Cieľom je, aby deti počas roka mali zmysluplnú činnosť a v letných mesiacoch počas týždňového pobytu zažili podmienky, v akým žijú bežné deti (napríklad že má dieťa na izbe k dispozícii 24 hodín denne teplú vodu a môže dodržiavať hygienu a sa sprchovať). Okrem toho Dobrovoľnícke centrum KSK spolupracuje a podporuje aj projekt Teach for Slovakia, či už voľnočasovými aktivitami, alebo dobrovoľníkmi a motiváciou na ich organizované letné pobyty a letné školy.

			Výmena skúseností a best practice v oblasti animačných programov medzi KC- prostredníctvom partnerskej siete KC v KSK	Každoročne sa realizuje v čase od 16. – 22.9. Týždeň dobrovoľníctva, kedy sa v celom Košickom kraji realizujú desiatky aktivít. Možnosť výmeny skúseností predstavuje aj partnerská sieť KC, stretnutia ,ktoré sa uskutočnili v rokoch 2016-2017 (4 stretnutia partnerskej siete KC). Výmena skúseností je možná aj cez aktivity Dobrovoľníckeho centra Košického kraja, ktoré má za cieľ v roku 2018 nadviazať na zistené potreby v roku 2016 a 2017 a zapojiť rómske rodiny v regiónoch do tých aktivít, ktoré sú najviac potrebné (napríklad rodiny z Dobšinej môžu z dreva vyrábať výrobky na podporu a propagáciu cestovného ruchu na Gemeri a Spiši), na Zemplíne sa rodiny môžu zúčastňovať spoločných aktivít v komunitných záhradách a podobne. Tento cieľ súvisí so sociálnymi podnikmi, podporovať aktivity celých rodín, rozvíjania voľnočasových aktivít v komunitných centrách a pri nich.
		Opatrenie 3.2.2.: Zapájať žiakov do dobrovoľníckej práce organizovanej priamo v MRK	Zapájať dobrovoľníkov MRK – k príprave, realizácii a hodnoteniu projektov a animačných programov a motivovať ich súťažením /kvízy, turnaje/	Podpora dobrovoľníctva na základných, stredných a vysokých školách – semináre na školách a motivácia do dobrovoľníckej činnosti, umiestňovanie dobrovoľníkov do organizácií v kraji Bolo realizovaných 10 diskusií o dobrovoľníctve na stredných školách v Košickom kraji: stredná odborná škola Trebišov obchodná akadémia Polárna stredoškolský internát na Medickej ulici stredná súkromná škola sociálnej práce na Požiarnickej ulici Základná škola na Požiarnickej ulici Súkromné umelecké konzervatórium Stredná odborná škola Michalovce Stredná zdravotnícka škola Kukučínova Stredná odborná škola Spišská nová Ves Stredná odborná škola Rožňava Stredná odborná škola Sobrance
			Zriaďiť Regionálne centrum dobrovoľníctva	V roku 2016 vstúpil Košický samosprávny kraj na základe uznesenia Zastupiteľstva Košického samosprávneho kraja č. 367/2016 zo dňa 27.6.2016 do občianskeho združenia Dobrovoľnícke centrum Košického kraja (ďalej len „DCKK“).

			Realizovať informačnú kampaň na propagáciu a zviditeľnenie prínosu dobrovoľníctva	<p>Súčasne sa realizovali workshopy na tému dobrovoľníctva na stredných a vysokých školách v kraji, spolu sa realizovalo 13 workshopov. Vysoká škola DTI v Sečovciach, Vysoká škola sv. Alžbety Košice.</p> <p>Uskutočnili sa skupinové stretnutia s predstaviteľmi samospráv v mestách Spišská Nová Ves, Gelnica, Rožňava, Trebišov, Michalovce, Sobrance. Komunikácia o miestnej podpore, o možnosti pomôcť zaviesť komunitné dobrovoľnícke centrá. Cieľom bolo diskutovať o komunitných dobrovoľníckych aktivitách, dobrovoľníckych centrách, a potrebe dobrovoľníkov v meste. V každom meste bolo na stretnutí 6 predstaviteľov zo samosprávy, škôl a neziskového sektora. Výsledkom stretnutí je dohoda o vzájomnej spolupráci pri realizovaní dobrovoľníckych aktivít v roku 2017, ktoré bude koordinovať DCKK a zároveň, aby boli vytvorené podmienky pre realizáciu dobrovoľníckych aktivít v každej komunite. DCKK podporuje tiež vznik a činnosť miestnych dobrovoľníckych centier za účelom miestneho komunitného dobrovoľníctva na území mesta Košice s cieľom vytvorenia funkčného systému dobrovoľníctva v meste Košice, ktorý je tiež potrebný pre úspešnú kandidatúru na Európske hlavné mesto dobrovoľníctva.</p>
			Vytvoriť webový portál o dobrovoľníctve v Košickom kraji	Dobrovoľnícke centrum Košického kraja vybudovalo softvér dobrovoľníctva v kraji , ktorý v súčasnosti pomáha viac ako 200 organizáciám v kraji pri ich práci, hľadaní dobrovoľníkov, vedia sa prepájať s firemnými kolektívami a získavať firmy na jednorazové aktivity dobrovoľníckeho charakteru. Existencia off-line databázy organizácií (cca 200) a databázy dobrovoľníkov (cca 150), ktorá sa postupne transformuje do online databázy, kde pribúdajú nové organizácie.
			Vytvoriť dobrovoľnícky program pre MRK	Dobrovoľnícke centrum Košického kraja vytvorilo pre kraj desať nových dobrovoľníckych programov a to pre nemocnice, pre materské školy, pre seniorov dobrovoľníkov, <u>pre rómske komunity</u> , pre podporu športového dobrovoľníctva, pre podporu kultúrneho dobrovoľníctva, pre podporu dobrovoľníctva v DSS.
PRIORITA 4: PODPORA ZDRAVIA OBYVATEĽOV V MARGINALIZOVANÝ CH RÓMSKYCH	Cieľ 4.1.: Rozvíjať systematickú zdravotnú výchovu v MRK	Opatrenie 4.1.1.: Podporovať zvýšenie počtu komunitných pracovníkov	Realizovať projekt pre Komunitné centrá zameraného na racionálny životný štýl –	Zriaďovatelia komunitných centier (obce, mestá, neziskový sektor, cirkev) boli prostredníctvom stretnutí partnerskej siete komunitných centier v KSK, ako aj zaslaním informácií mailovou informovaní o príprave <u>národného projektu Zdravé Komunity 2A</u> , ktorý Ministerstvo vnútra SR plánovalo vyhlásiť. Projekt nadväzuje na už ukončený národný projekt Zdravé komunity

KOMUNITÁCH		v oblasti zdravotnej výchovy- asistentov zdravia	zdravá výživa, šport; boj proti obezite a civilizačným chorobám	v rámci ktorého sa podarilo zamestnať pre obce a mestá 237 asistentom osvedy zdravia.
		Opatrenie 4.1.2.: Rozvíjať spoluprácu a súčinnosť medzi zodpovednými organizáciami a inštitúciami v oblasti sociálnych služieb krízovej intervencie	Podporovať sieťovanie- pripraviť pre študentov sociálnej práce konzultácie k záverečným prácam – doplnenie a porovnanie teoretických poznatkov v sociálnej a zdravotnej oblasti s praxou v rámci mesiaca pri oslavách Svetového dňa Sociálnej práce v spolupráci so Slovenskou komorou Sociálnej práce a ASP.	Bude realizované v Akčnom pláne realizácie Východísk na roky 2018-2020.

	Cieľ 4.2.: Zlepšiť prístup ľudí z marginalizovaných rómskych komunít k sociálnej infraštruktúre	Opatrenie 4.2.1.: Podporovať zvyšovanie počtu stredísk osobnej hygieny ako súčasť komunitných centier	V rámci konzultácií k registrácii KC informovať aj o možnostiach zriadení stredísk osobnej hygieny	Poskytovanie konzultácií (osobných, telefonických, mailových) a poradenstiev pre potenciálnych žiadateľov z kraja týkajúcich sa podmienok a postupu registrácie komunitných centier, možností finančnej podpory z národných zdrojov, z fondov EÚ pre projekty zamerané na oblasť riešenia problematiky sociálne vylúčených komunít v kraji- komunitných centier, terénnej sociálnej práce, služieb krízovej intervencie, ako aj ďalších sociálnych služieb- denné stacionáre a pod. K 31.12.2017 bolo poskytnutých 80 osobných, mailových telefonických konzultácií. V rámci konzultácií boli riešené aj strediská osobnej hygieny, spomenúc ako príklad mesto Krompachy, ktoré v rámci komunitného centra poskytuje aj stredisko osobnej hygieny a plánuje túto službu registrovať ako samostatnú sociálnu službu.
--	---	---	--	---